

Manželský súhlas a aktuálne výzvy

Jurij Popovič

V súčasnosti vnímame, že inštitúcia manželstva v Európe prežíva krízu. V mnohých európskych krajinách, ktoré v minulosti boli silno kresťanskými, sa dnes prijímajú civilné zákony o manželstve, ktoré sú veľakrát v protiklade s prirodzeným právom, a už nehovoriac o kánonickom práve. Pre dnešnú modernú spoločnosť je charakteristické, že hodnoty, ktoré budovali spoločnosť a mali jasné pravidlá, sa dnes stávajú neurčitými, a v praxi celkom zanikajú. Tento hodnotový posun najviac zasiahol inštitúciu manželstva a rodiny, jej jednotu a nerozlučiteľnosť.

V minulosti, v právnych predpisoch európskych štátov, boli vzťahy muža a ženy jasne zadefinované a spoločnosť inštitúciu manželstva chránila. Teraz tieto predpisy vytvárajú a legalizujú nové formy spolužitia a prestávajú mať jednoznačný obraz. Klasické manželstvo sa už dnes nechápe ako jediný model legitímneho spolužitia muža a ženy.¹ Akceptuje sa aj nezáväzná spolužitie, bez akýchkoľvek právnych záväzkov. V mnohých krajinách dávnej kresťanskej tradície je uzákonená právna norma, ktorá umožňuje uzatvárať manželstvu podobné zväzky aj osobám rovnakého pohlavia, niekedy aj pod názvom „manželstvo“² a v niektorých krajinách im

¹ Porovnaj ČITBAJ, František, *Manželstvo v katolíckom kánonickom práve a právnom poriadku Slovenskej republiky*, Prešov, 2013, s. 27.

² V České republike našťastí nebylo takzvané „manželství“ osob stejného pohlaví uzákoněno. I nynější úprava, která připustila institut registrovaného partnerství osob stejného pohlaví, byla přijata v Poslanecké sněmovně PČR jen většinou jednoho hlasu a proti vůli prezidenta republiky Václava Klause, který zákon odmítl podepsat a dokonce napsal knihu, v níž odůvodňuje svůj zásadní nesouhlas s existencí takové právní instituce. Ostatně pojem manželství (matrimonium) v sobě zahrnuje, že jde o vztah muže a ženy, takže mluvit o manželství mezi osobami stejného pohlaví je logickým nesmyslem. V některých zahraničních úpravách se setkáváme i s pojmem registrovaného partnerství ve vztahu osob obou pohlaví, tedy jakýmsi nižším typem manželství, snadněji rozvazatelným (i mimosoudní cestou). To samotné ukazuje na úpadek tak vzácného základu lidství, jakým je manželství. Pozn. redakce.

dáva aj právo na adopciu detí. A takto tradičný model rodiny, muža a ženy zaniká, ako aj zaniká tradičné rozdelenie povinností muža a ženy v rodine. Toto všetko ohrozuje aj výchovu detí, u ktorých sa prejavuje psychická nezrelosť a neochota a až neschopnosť vytvoriť rodinu a žiť v manželstve.³

Dôvody tohto stavu, okrem legislatívnych, vidíme aj v tom, že síce žijeme oveľa dlhšie, ale žijeme v anonymite a v neosobnosti obrovských mestských spoločenstiev. Okrem toho sú aj ekonomické dôvody a tlaky, ktoré nútia ženy pracovať na plný úväzok počas ich plodných rokov, aby pomohli užiť rodinu. Žijeme aj uprostred veľkého individualizmu, egoizmu a idolatrie sexu a konzumizmu celej spoločnosti, a rýchly nástup internetu a sociálnych sietí robí príťažlivý takýto spôsob života mladých ľudí.

Z tohto dôvodu predmanželská pastorácia a príprava snúbencov na slávenie manželstva v Cirkvi by mala prejsť určitou renováciou. Nakoľko aj tradičné spôsoby pastoračnej starostlivosti o snúbencov sú v súčasnosti nedostatočné a neúčinné a snúbenci nie sú pripravení a neuvedomujú si vážnosť manželstva, ktoré slávia v Cirkvi.⁴

Cirkev inštitúciu manželstva a rodiny vždy vo svojich dokumentoch považovala a naďalej považuje za jednu so svojich priorít, ktorá má krajne dôležitý životný význam. Nakoľko iba manželstvo v zmysle učenia Katolíckej cirkvi dáva šancu vytvoriť šťastné spoločenstvo muža a ženy, a miesto pre prijatie a výchovu detí. Zámerom tejto štúdie nie je snaha predstaviť celé bohatstvo teologickej náuky Katolíckej cirkvi vo vzťahu k manželstvu, ale poukázať na hlavné všeobecné zásady manželského súhlasu, ktoré určujú teologický základ zákonodarstva a právnej praxe Cirkvi, a predstaviť aktuálne výzvy.

³ Porovnaj MÜLLER, Gerhard Ludwig, *Nerozlučiteľnosť manželstva a diskusia o sviatostiach vo vzťahu k rozvedeným a znovu zosobášeným*, in: *Výtrvať v Kristovej pravde*, Kežmarok, 2015, s. 122.

⁴ CSONTOS, Ladislav, *Výzvy k inovácii pastoračie manželstva a rodiny vyplývajúce zo situácie rozvedených a znovuzosobášených*, in: *Studia Theologica*, roč. 21, č. 1, Olomouc, 2019, s. 147.

Pojem a pôvod manželstva

Cirkev si od samého začiatku uvedomovala dôležitosť prípravy na sviatostné manželstvo. Nakoľko Cirkev je presvedčená, že manželstvo nemá svoj počiatok v ľudskej invencii, ale je požiadavkou prirodzenosti človeka pre jeho dobro. Autorom tejto prirodzenosti a jej práv je samotný Boh a v podstate on je autorom manželstva.⁵ Potvrdenie o tom nachádzame v prvých kapitolách Svätého písma, a nachádza sa v druhom rozprávaní o stvorení ženy, a keď Adamovi žena bola predstavená a pokračuje slovami:⁶ „Preto muž opustí svojho otca i svoju matku a prilipne k svojej žene a budú jedným telom.“⁷ Ježiš Kristus vo svojom ohlasovaní jednoznačne učil, aký je pôvodný význam zväzku muža a ženy, takého, ako ho chcel Stvoriteľ na začiatku. Manželský zväzok muža a ženy je nerozlučiteľný:⁸ „Čo teda Boh spojil, nech človek nerozlučuje.“⁹

Druhý vatikánsky koncil prehľbil učenie Cirkvi o manželstve a rodine v personálnej rovine. Kvôli tomu, že Cirkev dala prednosť pozitívnym formuláciám, na koncile sa príliš nehovorilo o manželských ťažkostiach a problémoch, ale zároveň môžeme skonštatovať, že neboli také aktuálne ako v súčasnosti.¹⁰ Koncil pripomína, že jednota manželského života a lásky bola „ustanovená Stvoriteľom a vystrojená jeho zákonmi“,¹¹ že manželské puto „nezáleží od ľudskej vôle“, a že „sám Boh je pôvodcom manželstva, ktoré sa vyznačuje rozličnými dobrami a cieľmi“.¹²

⁵ GROCHOLEWSKI, Zenon, *Teologické základy manželstva v kánonickom práve*, in: *Ius et Iustitia, Acta VI Symposii iuris canonici anni 1996*, Spišské Podhradie, 1997, s. 167.

⁶ MANKOWSKI, Paul, *Učenie Pána o rozvode a druhom manželstve: Biblické údaje*, in: *Výtrvať v Kristovej pravde*, Kežmarok, 2015, s. 30. Porovnaj SALACHAS, Dimitrios, *Il sacramento del matrimonio nel Nuovo Diritto Canonico delle Chiese orientali*, Roma, 1994, s. 16. Porovnaj NEDUNGATT, Georg, *Путівник по Східному Кодексу: Коментар до Кодексу Канонів Східних Церков*, Львів, 2008, s. 447.

⁷ Gn 2,24 a Gn 1,26–28.

⁸ ADAM, Miroslav, *Kánonickoprávne postavenie veriacich, ktorí žijú v neregulárnych manželských zväzkoch*, in: *Slovo nádeje. Formy spirituality katolíkov, ktorí žijú v nesviatostnom manželstve*, Trnava, 2010, s. 102. Porovnaj GROCHOLEWSKI, *Teologické základy manželstva...*, s. 168.

⁹ Mt 19,6.

¹⁰ ADAM, Miroslav, *Kánonickoprávne postavenie veriacich...*, s. 106.

¹¹ Porovnaj Druhý vatikánsky koncil: Pastoralná konštitúcia *Gaudium et spes* o Cirkvi v súčasnom svete, č. 47–52, in: *Dokumenty druhého vatikánskeho koncilu: Konštitúcie*, Spolok svätého Vojtecha, Trnava, 1993. Porovnaj SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 20; GROCHOLEWSKI, *Teologické základy manželstva...*, s. 167.

¹² *Gaudium et spes*, č. 47–52; Ján Pavol II., *Exhortácia Familiaris consortio*, Trnava, 1993, č. 3, 11, 13.

Hoci manželstvo je vnímané ako právna ustanovizeň, ktorej výrazom je juridicita, pre potreby kánonického práva je pre manželstvo príznačnejšie označenie – prirodzená ustanovizeň¹³ (*institutum naturae*) pričom takéto označenie je v súlade s náukou Katolíckej cirkvi.¹⁴ Stanislav Příbyl komentujúc kán. 1085 § 1 CIC/1983 konštatuje, že sme svedkami prelínania Božieho práva pozitívneho ako aj prirodzeného.¹⁵ S prvkami Božieho pôvodu, ktoré určujú povahu manželstva, sa stretávame v kánonoch 776–778 CCEO¹⁶ čiže 1055–1057 CIC/1983. Hoci to nie sú normy pozitívneho práva cirkvi, ale teologické zásady, zostali však zaradené do obidvoch kódexov Jána Pavla II., a to z dôvodu ich rozhodujúceho významu pre právo a prax cirkvi v manželských záležitostiach.¹⁷

Uvedieme nasledujúce *prvky Božieho práva*:

1. Manželstvo môže vzniknúť iba medzi mužom a ženou, ako to udáva kán. 776 CCEO¹⁸ a kán. 1055 CIC/1983. Svedčí o tom prvá stránka knihy *Genezis*,¹⁹ a Ježiš sa pri dišpute s farizejmi v 19 kapitole Matúšovho evanjelia odvoláva práve na túto knihu: „Nečítali ste, že Stvoriteľ ich od počiatku ako muža a ženu stvoril a povedal: ‚Preto muž opustí otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele?‘“²⁰ Svätý Ján Zlatoústý nás zasa ubezpečuje, že keď sa muž a žena zjednocujú v manželstve, nevytvárajú obraz niečoho pozemského, ale obraz samého Boha.²¹

¹³ Ibid. č. 19: „Toto manželské spoločenstvo má korene v prirodzenom dopĺňaní sa muža a ženy a živí ho rozhodnutie samých manželov spolu žiť celý životný údel, totiž, čo majú a čím sú.“

¹⁴ BRTKO, Róbert, ČUNDERLÍK ČERBOVÁ, Veronika, NEMEC, Matúš, *Prírodné právo – jeho vývoj a prvký v rímskom a v kánonickom práve*, Bratislava, 2014, s. 50.

¹⁵ PŘIBYL, Stanislav, *Přirozené právo v normatívě Kodexu kanonického práva*, in: Ročenka Ústavu pre vzťahy štátu a cirkvi, Bratislava, 2011, s. 182.

¹⁶ Porovnaj SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 15–20.

¹⁷ GROCHOLEWSKI, *Teologické základy manželstva...*, s. 169. Porovnaj SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 29–334.

¹⁸ Kán. 776 § 1 CCEO: Manželská zmluva ustanovená Stvoriteľom a vybavená jeho zákonmi, ktorou muž a žena neodvolateľným osobným súhlasom ustanovujú medzi sebou spoločenstvo celého života, je svojou prirodzenou povahou zameraná na dobro manželov a na plodenie a výchovu detí.

¹⁹ Gn 1,27–28; 2,24.

²⁰ Mt 19,4–5. Porovnaj František, *Amoris laetitia*, Trnava, 2016, č. 12–13; SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 15–16; GROCHOLEWSKI, *Teologické základy manželstva...*, s. 169; MANKOWSKI, Paul, *Učenie Pána o rozvode a druhom manželstve: Biblické údaje*, s. 32.

²¹ BELEJKANIČ, Imrich, *Pravoslávne dogmatické Bohoslovie II*, Vysokoškolské učebné texty univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Prešov, 1996, s. 116.

2. Musí byť v ňom uznaná „rovnaká dôstojnosť, tak muža, ako ženy“. ²² „Byť mužom“ a „byť ženou“ je dobrá a Bohom chcená skutočnosť, obaja majú rovnakú dôstojnosť – sú stvorení na Boží obraz. ²³
3. Druhý vatikánsky koncil vo svojej konštitúcii *Gaudium et spes* ²⁴ učí, že manželstvo je hlboké spoločenstvo manželského života a lásky a taktiež hovorí o najužšom spojení osôb a činnosti a o vzájomnom sebadarovaní dvoch osôb, pričom sa odvoláva na slová Ježiša Krista: „už nie sú dvaja, ale jedno telo“. ²⁵ Takže prvý element koncilovej nauky sa nachádza v kán. 1055 CIC/1983. ²⁶

Termín *contractus* ktorý sa používal v prvom kánone CIC/1917 v súvislosti s manželstvom, bol zamenený koncilovým termínom a zákonodarca CCEO prevzal tento pojem a koncepciu *foedus matrimoniale*, pričom opatrne sa vyhýba termínu *contractus*. ²⁷ Takisto sa vytratil hierarchický poriadok účelu manželstva, a dištancia medzi aktom konštituujuúcim manželstvo (*in fieri*) a manželstvom ako takým sa zmenšila. ²⁸ Predsa však zákonodarca CIC/1983 dal prednosť nie koncilovej formulácii *communitas vitae et amori*, ale klasickej formulácii rímskeho práva *consortium*. ²⁹

V zákonodarstve východných katolíckych cirkví v úvodnom kán. 776 CCEO, o manželstve, je jasnejšie rozlišovanie medzi manželským zväzkom ako inštitúciou *oikonomie* (οἰκονομία) ³⁰ stvorenia a manželstvom ako sviatosťou. ³¹

²² *Gaudium et spes*, č. 49; *Familiaris consortio*, č. 19 a 22.

²³ PETRO, Marek, *Odovzdávanie nového života prináša nové úlohy*, in: MONS SANCTI MARTINI II, Spišská Kapitula – Spišské Podhradie, 2016, s. 183.

²⁴ *Gaudium et spes*, č. 48–49; *Familiaris consortio*, č. 19.

²⁵ GROCHOLEWSKI, *Teologické základy manželstva...*, s. 169–170.

²⁶ Kán. 1055 § 1 CIC/1983: „Manželskú zmluvu, ktorou muž a žena vytvárajú medzi sebou spoločenstvo celého života, zamerané svojou prirodzenou povahou na dobro manželov a na plodenie a výchovu detí, povýšil Kristus Pán medzi pokrstenými na hodnosť sviatosti.“

²⁷ Porovnaj SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 20.

²⁸ GEROSA, *Právo Cirkvi*, Prešov, 2005 s. 229–230.

²⁹ FALTIN, Daniel, *Nedostatok manželského súhlasu z dôvodu podvodu*, in: *Ius et Iustitia, Acta IV Symposii iuris canonici anni 1994*, Spišské Podhradie, 1995, s. 210–211.

³⁰ Termín *oikonomia* má niekoľko významových konotácií – správa, správcovstvo, usporiadanie, poriadok, plán, Boží plán spásy. Etymologicky pochádza z gréckych výrazov *oikos* – rodina, Boží dom, a *vómos* – zákon, pravidlo, poriadok, norma, nosný a riadiaci princíp. Porovnaj PANCZOVÁ, Helena, *Grécko-slovenský slovník, Od Homéra po kresťanských autorov*, Bratislava, 2012, s. 878, 861.

³¹ Porovnaj SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 20; porovnaj DVOŘÁČEK, Jiří, *Ekonomie v kánonech východní tradice*, in: *Studia Theologica*, 10, č. 1 (31), Olomouc, 2008, s. 66–77.

Tento predpis kánonu charakterizuje obidva právne stavy v dvoch rôznych paragrafoch a neobmedzuje sa iba na konštatovanie, že právoplatne slávený manželský zväzok medzi dvoma pokrstenými je sviatosťou, ale detailne vykresľuje, čo konkrétne sa v tejto sviatosti koná. A tak potvrdzuje, že skrze sviatostný znak „[z] Kristovho ustanovenia platné manželstvo medzi pokrstenými je tým samým sviatosťou, ktorou sa manželia na obraz dokonalej jednoty Krista a Cirkvi spájajú s Bohom a sviatostnou milosťou akoby zasväcujú a posilňujú.“³²

Na základe toho môžeme konštatovať, že tu ide o zmluvu, prípadne o osobný súhlas alebo o manželský konsenzus, a stane sa takmer substrátom pre neodvolateľný manželský zväzok spôsobujúci Božie jednanie. Teologickú hodnotu teórie zmluvy je možné vidieť v tom, že predstavuje spôsob, ktorým Boh koná smerom k človeku. Boh nekoná na človeku násilie, ale volá ho k spolupráci na svojom spásonosnom pláne. Veriaci kresťania, ktorých Boh spája do spoločného života v manželstve, takýmto spôsobom vykonávajú Pánove volanie.³³

4. Toto manželské spoločenstvo charakterizuje *jednota*, ktorá je jednou z podstatných vlastností manželstva (kán. 776 § 3 CCEO čiže kán. 1056 CIC/1983). Táto jednota spočíva v tom, že manželstvo môže byť slávené len medzi jedným mužom a jednou ženou, a je spojená z požiadavkou vernosti. Odporuje jej polygamia, ktorá je jednou z radikálnych deformácií.³⁴
5. Druhou podstatnou vlastnosťou manželstva je jeho *nerozlučiteľnosť* kán. 776 § 3 CCEO čiže 1056 CIC/1983. Teda že každé manželstvo vytvára puto medzi manželmi, ktoré samo v sebe, je nerozlučiteľné, samozrejme okrem prípadu smrti jedného z manželov. Preto nemôže byť rozlúčené, ani manželmi, ktorí ukončia manželstvo svojou obojstrannou dohodou, ani civilnou autoritou, ani cirkevnou autoritou okrem prípadov stanovených kánonickým právom.³⁵

³² Kán. 776 § 2 CCEO.

³³ GEROSA, *Právo Cirkvi*, s. 230–231.

³⁴ GROCHOLEWSKI, *Teologické základy manželstva...*, s. 170. Porovnaj POMPEDDA, Mario Francesco, *Chápanie kánona 1095 Kódexu vo svetle právnej vedy a jurisprudencie*, in: *Ius et Iustitia, Acta IV Symposii iuris canonici anni 1994*, Spišské Podhradie, 1995, s. 93.

³⁵ GROCHOLEWSKI, *Teologické základy manželstva...*, s. 170; porovnaj DUDA, Ján a kolektív, *Výbrané rozsudky Rímskej rotty „Coram Faltin“ kán. 1095, bod 2 CIC*, in: *Ius Canonicum*, Ružomberok, 2014, s. 57–58.

Pastoračná starostlivosť pred slávením manželstva

Pápež sv. Ján Pavol II. vo svojej posynodálnej exhortácii *Familiaris consortio* v jej štvrtej časti pod názvom *Pastorácia rodín, jej etapy, štruktúra a činitelia* načrtáva spôsob prípravy na manželstvo a zdôrazňuje, že Cirkev má uskutočňovať túto prípravu ako postupný a trvalý proces, ktorý obsahuje tri hlavné stupne: vzdialenú, blízkú a bezprostrednú prípravu.³⁶

V pastoračnom pláne Katolíckej cirkvi na Slovensku môžeme nájsť konštatovanie, že u nás je celkom dobre rozvinutá sviatostná pastorácia spojená s rodinou, najväčšou výzvou je však posilnenie prípravy na sviatosť manželstva. Z veľkého množstva mladých ľudí, ktorí chcú sláviť sviatostné manželstvo, je stále viac tých, čo túžia po dôkladnejšej príprave, ktorá je často nedostatočná alebo zanedbávaná najmä na úrovni vzdialenej prípravy, či už v prostredí rodiny alebo školy.³⁷

Ak berieme do úvahy stav dnešnej spoločnosti, ktorá je poznačená duchom sekularizmu a konzumizmu, je potrebné prípravu na manželstvo prijímať ako naliehavú výzvu, v ktorej snúbenci spoznávajú pravé hodnoty života, manželstva a rodiny.³⁸

Pápež sv. Ján Pavol II. konštatoval, že mnohé ťažkosti, ktoré sa dnes vyskytujú v rodinnom živote, pochádzajú z toho, že mladí ľudia akoby strácali zo zreteľa stupnicu rodinných hodnôt, ale chýbajú im aj pevné normy správania. Nevedia čeliť novým ťažkostiam a nevedia ich ani riešiť. Pápež zdôrazňuje, že skúsenosť Cirkvi je taká, že tam, kde prebiehala seriózna príprava na manželstvo, si manželia počínajú lepšie ako ostatní.³⁹

Katolícke manželstvo je spoločenskou záležitosťou, nepovažuje sa len za súkromnú záležitosť manželov, ale zároveň za vec Cirkvi a i občianskej spoločnosti.⁴⁰ Potvrdenie tejto skutočnosti nachádzame v učení Druhého vatikánskeho

³⁶ *Familiaris consortio*, č. 66; porovnaj VANSÁČ, Peter, *Kresťanské manželstvo a rodina – teória a prax*, in: *Studia Aloisiana*, roč. 2, č. 1, 2011, Trnava, s. 29–39.

³⁷ KONFERENCIA BISKUPOV SLOVENSKA, *Pastoračný plán Katolíckej cirkvi na Slovensku 2007–2013*, Trnava, 2007, čl. 36.

³⁸ Porovnaj TIRPÁK, Peter, *Pastoračná odpoveď Cirkvi na súčasnú krízu manželstva*, Kraków, 2009, s. 191.

³⁹ Porovnaj VANSÁČ, Peter, *Kresťanské manželstvo a rodina – teória a prax*, s. 29–39.

⁴⁰ ČITBAJ, *Manželstvo v katolíckom kánonickom práve...*, s. 107.

koncilu, ktorý vyhlasuje: „[...] Pôvodca všetkého ustanovil manželský zväzok za počiatok a základ ľudskej spoločnosti [...].“⁴¹

Ako sa Cirkev pozerá v súčasnosti na problematiku prípravy na slávenie manželstva? Aké sú problémy a výzvy? Dará sa naplniť predpisy kánn. 783 a 784 CCEO ohľadne pastoračnej starostlivosti pred slávením manželstva, a aký to má dopad na slávenie manželstva?

Ladislav Csontos SJ v roku 2019 publikoval článok vo vedeckom časopise *Studia theologica* na tému *Výzvy k inovácii pastorácie manželstva a rodiny vyplývajúce zo situácie rozvedených a znovuzosobášených*. V článku presne vystihol problematiku prípravy na slávenie manželstva a predstavil reálny obraz pripravenosti snúbencov, a to na základe svojich výskumov, ktoré realizoval v rokoch 2008–2014. Hlavný problém vidí v nedostatočnej evanjelizácii a katechizácii zo strany rodičov a veľkom formalizmu pri sviatostnej iniciácii. V dôsledku toho mnohí snúbenci neprejavujú vlastný záujem a nechápu podstatu sviatostného manželstva. Pre mnohých je dôležité iba to, že sobáš v kostole je krajší ako na úrade. Na to, že sviatosti kresťanskej iniciácie a sviatostné manželstvo sú vvedením do života spoločenstva veriacych, ktoré sa uskutočňuje v konkrétnej podobe života farského spoločenstva, ani len nepomyslia.⁴²

Dochádza aj k zmene kultúrnej mentality, v ktorej čnosť predmanželskej zdržanlivosti mnohí už nechápu ako dobro a hodnotu. Vyplýva to z radikálnej a čoraz rozšírenejšej zmeny v pohľade na ľudskú prirodzenosť, ktorú podporuje súčasný akademický svet i publicistika. Zmena, o ktorej hovoríme, znamená, že dnes mnohé osoby len ťažko dokážu uveriť tomu, že sú tou istou osobou od počatia až do smrti, sú presvedčení, že aj keď majú to isté meno, určite jedinečnú DNA, sú predmetom takých neustálych a psychologických zmien v priebehu života, a sú niečím ako „sekvenčné ja“.⁴³

Silným prostriedkom šírenia tejto zmenenej kultúrnej mentality sú elektronické médiá a televízia, ktoré vytvárajú produkciu a rôzne formáty, ktoré sú veľakrát ďaleko od reálneho života a sú plné vznikajúcich a zanikajúcich spolužití.

⁴¹ Dekrét o apoštoláte laikov *Apostolicam Actuositatem*, viď <<https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/druhy-vatikansky-koncil/c/apostolicam-actuositatem>> (8. 4. 2020).

⁴² CSONTOS, Ladislav, *Výzvy k inovácii pastorácie manželstva a rodiny vyplývajúce zo situácie rozvedených a znovuzosobášených*, in: *Studia Theologica*, roč. 21, č. 1, Olomouc, 2019, s. 147–168.

⁴³ RIST, John, *Rozvod a druhé manželstvo v Cirkvi v staroveku: Historické a kultúrne úvahy*, in: *Výtrval v Kristovej pravde*, Kežmarok, 2015, s. 54–55.

Táto zmena zasiahla aj tradičné religiózne Slovensko. Podľa výskumov religiozity katolíkov v posledných desiatich rokoch, u katolíkov v produktívnom veku sa odhalil silný súhlas s názorom, že je jedno, či partneri žijú v manželstve, alebo nie, hlavne že im to „klape“, a to viac ako u 56 % katolíkov. Jednoznačný katolícky postoj (jednoznačnú nerozlučnosť manželstva a neprípustnosť kohabitácií) vyjadrilo iba 18 % katolíkov. Do budúcnosti sa u mladých katolíkov ukazujú ešte väčšie uvoľnenie katolíckeho chápania manželstva a rodiny. Z katolíkov vo veku sedemnaásť rokov s názorom, že je vhodné, aby muž a žena pred vstupom do manželstva najprv spolu určitý čas žili „na skúšku“, súhlasí až 80,7 % a iba 20 % si myslí, že by mladí ľudia mali čakať so sexuálnym životom dovtedy, kým sa nezosobášia.⁴⁴

Preto vydanie posynodálnej apoštolskej exhortácie *Amoris laetitia* je aktuálne ako nikdy. Svätý otec František v kapitole pod názvom *Viesť snúbencov po ceste prípravy na manželstvo* sa podrobne venuje tejto problematike. Pápež znovu pripomenul dôležitosť jednotlivých stupňov prípravy na slávenie manželstva v intenciách exhortácie *Familiaris consortio* a povzbudil celé cirkevné spoločenstvo k inovácii predmanželskej prípravy. Taktiež pozval kresťanské spoločenstvo k sprevádzaniu snúbencov, a poukázal: „že viac záleží na kvalite než na kvantite, a spolu s obnoveným hlásaním kerygmy treba dať prednosť tým obsahom, ktoré – keď sa odovzdávajú prítlačlivým a srdečným spôsobom – pomáhajú sa angažovať v celom priebehu života ‚s veľkorysnosťou a vnútornou slobodou‘. Ide o určitý druh ‚iniciácie‘ do sviatosti manželstva, ktorá manželom poskytne nevyhnutné prvky nato, aby túto sviatosť mohli prijať s čo najlepšimi predpokladmi, a začať tak rodinný život s istou solídnosťou.“⁴⁵

Táto starostlivosť Cirkvi je v prvom rade návodom na kvalitnú prípravu snúbencov na slávenie manželstva. Nakoľko všetky uvedené negatívne skutočnosti majú aj negatívny dopad na manželský súhlas, lebo mnohí mladí ľudia nie sú schopní prijať sviatosť manželstva v zmysle učenia Katolíckej cirkvi.

Pápež František v exhortácii *Amoris laetitia* v kapitole *Príprava na slávenie* sa priamo dotýka aj manželského súhlasu, keď píše: „Snúbenci niekedy nechápu teologickú a duchovnú vážnosť súhlasu, ktorá objasňuje zmysel všetkých nasledujúcich gest. Je dôležité zdôrazniť, že dané slová sa nesmú redukovať len na

⁴⁴ CSNTOS, Ladislav, *Výzvy k inovácii pastorácie manželstva a rodiny...*, s. 147–168.

⁴⁵ *Amoris laetitia*, č. 205–216.

prítomnosť; znamenajú celok, ktorý zahŕňa aj budúcnosť: „až kým vás smrť nerozdelí“. Význam súhlasu ukazuje, že „sloboda a vernosť si neprotirečia, ba dokonca sa navzájom podporujú tak v medzisobných, ako aj v spoločenských vzťahoch. Naozaj, pomyslíme na škody, ktoré v spoločnosti globálnej komunikácie spôsobuje inflácia nesplnených sľubov... Dodržanie daného slova a vernosť sľubu sa nedajú kúpiť ani predať. Nemožno ich nanútiť silou, ale ani zachovať bez obety.“⁴⁶

Exhortácia Svätého otca Františka má napomôcť tomu, aby snúbenci slávili manželstvo dobre pripravení a zároveň má napomáhať aj manželom posilňovať ich manželstvo.

Manželský súhlas

K vzniku manželstva nevyhnutne patrí i manželský súhlas. Prostredníctvom manželskej zmluvy muž a žena neodvolateľným spôsobom vytvárajú vzájomné spoločenstvo na celý život, ktoré svojou prirodzenou povahou sleduje dobro manželov a tiež plodenie a výchovu detí.⁴⁷ Manželská zmluva teda vzniká na základe slobodného a osobného aktu vôle. V širokom slova zmysle je to stretnutie sa dvoch vôlí, ktoré smerujú k tomu istému objektu; svojou prirodzenosťou predpokladajú poznanie objektu a súhlas vôle vzhľadom na daný objekt. V úzkom slova zmysle je manželský súhlas osobný úkon vôle, ktorým sa muž a žena vzájomne zasväcujú pestovať ciele a podstatné hodnoty manželskej zmluvy.⁴⁸

Nakoľko je to súhlas „manželský“, nemôže sa nebrať do úvahy charakter manželstva, chápaný ako realita, ktorá spája priamo existenciu tých, ktorí ho slávia.⁴⁹ Toto vzájomné zasvätenie sa jeden druhému znamená vzájomne sa dávať a prijímať pre ustanovenie manželstva. Manželský súhlas je akt vôle natoľko osobný, že ho nemôže zastúpiť žiadna iná osoba, ani nahradiť nijaká ľudská moc.⁵⁰ Súhlas, ktorý sa od začiatku chápe ako *duorum pluriumve in idem placitum*, nevyhnutne v sebe obsahuje úkon vôle každého jednotlivca v súlade s úkonom vôle inej osoby, ktorý

⁴⁶ *Amoris laetitia*, č. 214.

⁴⁷ Kán. 776 § 1 CCEO.

⁴⁸ Porovnaj SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 149.

⁴⁹ POMPEDDA, *Chápanie kánona 1095...*, s. 83.

⁵⁰ SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 149; porovnaj TRETERA, Jiří Rajmund, *Konfesiční právo a církevní právo*, Praha, 1997, s. 252–253.

určuje subjektivitu, a všetko toto aspoň do takej miery, že tvorí podstatu súhlasu ako takého.⁵¹

Normy CCEO ohľadom manželského súhlasu berú do úvahy učenie Druhého vatikánskeho koncilu, ako to vyjadruje pastorálna konštitúcia *Gaudium et spes*, podľa ktorej „dôverné spoločenstvo manželského života a lásky, ktoré ustanovil Stvoriteľ a vybavil vlastnými zákonmi, je založené na manželskej zmluve, čiže na neodvolateľnom osobnom súhlase. Tak ľudským úkonom, ktorým sa manželia navzájom odovzdávajú a prijímajú, vzniká z Božieho rozhodnutia trvalá ustanovizeň, a to aj pred spoločnosťou. Tento posvätný zväzok v záujme manželov a ich potomstva, ako aj spoločnosti nezávisí od ľudskej svojvôle. Ved' sám Boh je pôvodcom manželstva.“⁵² Táto intímna jednota spočíva v totálnom vzájomnom darovaní sa dvoch osôb, čiže vedie manželov k totálnemu darovaniu sa jedného druhému; ba dokonca „kresťanskí manželia sú posilňovaní a akoby posväcovaní osobitnou sviatosťou na úlohy a dôstojnosť svojho stavu.“⁵³

Pápež sv. Pavol VI. vo svojom príhovore k Rímskej rote v roku 1976 pripomenul, že známa zásada *matrimonium facit partium consensus* má určitý význam v celej kánonickej a teologickej tradícii a zároveň je často predkladaná Magistériom cirkvi ako jeden zo základných bodov prirodzeného práva manželskej ustanovizne ako aj evanjeliového príkazu, podčiarkujúc, že nemôže byť nahradená ani umenšená jej moc a význam.⁵⁴ Túto zásadu nachádzame potvrdenú v náuke Druhého vatikánskeho koncilu a v kódexových predpisoch.⁵⁵

Z toho vyplýva, že „[m]anželstvu dáva vznik súhlas stránok zákonne prejavенý medzi právne spôsobilými osobami“,⁵⁶ takže neodvolateľná manželská zmluva sa identifikuje s neodvolateľným súhlasom.⁵⁷

⁵¹ POMPEDDA, *Chápanie kánona 1095...*, s. 83–84.

⁵² *Gaudium et spes*, č. 48–50.

⁵³ SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 150.

⁵⁴ Paolo VI, *Discorso alla Rota Romana*, 9 febbraio 1976, in: AAS, 68, 1976, s. 206, vid' <http://biblioteca.vatican.va/docsva/btcaah.htm#_Toc536867581> (14. 4. 2020); porov. GROCHOLEWSKI, *Teologické základy manželstva...*, s. 178.

⁵⁵ *Gaudium et spes*, č. 48.

⁵⁶ Kán. 1057 § 1 CIC/1983.

⁵⁷ SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 150.

Povaha súhlasu

Pápež sv. Ján Pavol II. vo svojom príhovore k Rímskej rote dňa 28. januára 1982 vo štvrtom bode hovorí: „Aby sme úplne pochopili presný význam manželského súhlasu, musíme sa nechať osvetľovať Božím zjavením. Manželský súhlas je čin vôle, ktorý znamená vzájomný dar, ktorý spája manželov navzájom a spája ich s ich prípadnými deťmi, s ktorými tvoria jednu rodinu, jediné ohnisko, ‚domácu cirkev‘. Z tohto pohľadu je manželský súhlas záväzkom lásky, v ktorom sa v tom istom dare vyjadruje vôľa a srdce, aby sa dosiahlo všetko, čo znamená manželstvo pred spoločnosťou sveta a pred Cirkvou.“⁵⁸

V tomto môžeme vidieť teologický rozmer prvkov, ktoré vymedzujú *povahu manželského súhlasu*:

1. Úkon vôle vyjadrený navonok.

Počínajúc sv. Tomášom Akvinským, ktorý aj keď neprijímal základný princíp rímskeho práva, v zhode s ktorým *solus consensus facit nuptias* (iba súhlas tvorí manželstvo), ale bol uzrozumený s tým, že súhlas partnerov je *causa efficiens* (skutkovou príčinou) každého jednotlivého manželstva,⁵⁹ sa súhlas stával centrálnym momentom katolíckeho manželského práva.⁶⁰

2. Ktorým muž a žena, čiže bilaterálne.

Predpis kánn. 817 § 1 CCEO čiže 1057 § 1 CIC/1983⁶¹ neodkazuje na toľko na súhlas partnerov ako skutkovú príčinu manželstva, no v druhom paragrafe upresňuje, o čo sa jedná pri kvalifikovanom súhlase. Súhlas sa musí odohrať medzi dvoma osobami odlišného pohlavia, teda mužom a ženou.⁶² Preto neexistuje možnosť aby dve osoby rovnakého pohlavia mohli prijať manželstvo v Katolíckej cirkvi.⁶³

Západná cirkev zdôrazňuje skôr kontraktualistický aspekt manželstva. Menej sa prihliada na posvätnosť manželskej zmluvy prirodzeného práva, čo je však čosi viac, než iba jednoduchá dohoda, pretože ako prísazný súhlas *ius iurandum*

⁵⁸ <http://www.vatican.va/content/john-paul-ii/it/speeches/1982/january/documents/hf_jp-ii_spe_19820128_sacra-rot.html> (14. 4. 2020).

⁵⁹ Porovnaj GEROSA, *Právo Cirkvi*, s. 229.

⁶⁰ Porovnaj GROCHOLEWSKI, *Teologické základy manželstva...*, s. 179; *Gaudium et spes*, č. 48.

⁶¹ Kán. 817 § 1 CCEO: „Manželský súhlas je akt vôle, ktorým sa muž a žena neodvolateľným väzkom navzájom odovzdávajú a prijímajú, aby ustanovili manželstvo.“

⁶² GEROSA, *Právo Cirkvi*, s. 238.

⁶³ Porovnaj NEDUNGATT, Georg, *Путівник по Східному Кодексу: Коментар до Кодексу Канонів Східних Церков*, s. 461.

promissorium stanovuje povinnosť nielen voči druhej stránke, ale aj voči Bohu, tak isto manželia vzájomnou výmenou neodvolateľného súhlasu pri slávení *matri-
moniale foedus* sa zaväzujú nie iba medzi sebou navzájom, ale aj voči Bohu a cez Boha k sebe navzájom. Boh totiž, keď stvoril muža a ženu, takpovediac sa „zamiešal“ do takej osobnej záležitosti medzi mužom a ženou, ktorou manželstvo *a creatore conditum eiusque legibus instructum* naozaj je.⁶⁴ Božia účasť na konštitúcii manželstva sa vo východných katolíckych cirkvách navonok realizuje pri jeho slávení cez *ritus sacer*, požehnanie manželstva v zmysle predpisu kán. 828 § 1 CCEO,⁶⁵ miestnym hierarchom, alebo farárom, alebo delegovaným kňazom.⁶⁶

3. Neodvolateľnou zmluvou navzájom odovzdávajú a prijímajú.

Muž a žena sa slobodným úkonom vôle „navzájom jeden druhému oddávajú a navzájom sa prijímajú v nerozlučiteľnom zväzku“.⁶⁷ Predmetom toho je vzájomné odovzdávanie sa a prijatie. Ako dar seba samých a tým aj životný stav, ktorý sa dotýka celosti a plnosti osôb, môže manželstvo „vyplynúť iba zo svedomitého úkonu vôle oboch partnerov.“⁶⁸

4. Aby ustanovili medzi sebou manželstvo.

Podľa katolíckej teológie takýto manželský súhlas je absolútne nevyhnutný pre slávenie manželstva, a to do takej miery, že ho nemôže nahradiť nijaká ľudská moc.⁶⁹ Manželský súhlas musí byť vyjadrený spôsobom, ktorý predpisuje kánonické právo. V pojme manželský súhlas je okrem ochoty vstúpiť a žiť v manželstve obsiahnutá aj schopnosť žiť v manželstve, čiže užívať práva a povinnosti, ktoré z manželstva vyplývajú.⁷⁰

⁶⁴ FALTIN, Daniel, *Nedostatok manželského súhlasu z dôvodu podvodu*, s. 210.

⁶⁵ Kán. 828 § 1 a 2 CCEO: „Iba tie manželstvá sú platné, ktoré sa slávia podľa posvätného obradu pred miestnym hierarchom alebo miestnym farárom, alebo pred kňazom, ktorého delegoval jeden z nich a aspoň dvoma svedkami, ale podľa pravidiel vyjadrených v nasledujúcich kánonoch a pri neporušení výnimiek, o ktorých sa hovorí v kán. 832 a 834. Za posvätný je tento obrad považovaný samotnou účasťou kňaza požehnávanjúceho a asistujúceho.“

⁶⁶ Porovnaj SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 183.

⁶⁷ MÜLLER, Gerhard Ludwig, *Nerozlučiteľnosť manželstva a diskusia o sviatostiach vo vzťahu k rozvedeným a znovu zosobášeným*, s. 126.

⁶⁸ GEROSA, *Právo Cirkvi*, s. 238–239; porovnaj ČITBAJ, *Manželstvo v katolíckom kánonickom práve...*, s. 221–222.

⁶⁹ GROCHOLEWSKI, *Teologické základy manželstva...*, s. 179.

⁷⁰ Porovnaj ČITBAJ, *Manželstvo v katolíckom kánonickom práve...*, s. 222–223.

Pretože manželstvo je nerozlučiteľné a v dôsledku platného manželského súhlasu vzniká spoločenstvo života, ktorého skutočná štruktúra je nezávislá od manželov, ale je zdeterminovaná Božím právom, keď ide o prípadnú neplatnosť manželstva, počíta sa jedine vtedy ak bolo neplatné vo chvíli jeho slávania.⁷¹

Aby to bolo najefektívnejšie garantované, opiera sa zákonodarca pri formulovaní noriem kódexov o manželskom súhlase o tri princípy, ktoré vyplývajú z prirodzeného práva: nenahraditeľnosť súhlasu (kán. 817 CCEO; resp. 1057 CIC/1983), plnohodnotnosť súhlasu (kán. 818 CCEO; resp. kán. 1095 CIC/1983)⁷² a nerozlučiteľnosť manželstva, sláveného na základe právoplatného manželského súhlasu (kán. 776 § 3, 827, 776 § 2 CCEO; resp. kán. 1056, 1107, 1134 CIC/1983).⁷³

Preto základným kánonom pre posilnenie významu manželského súhlasu je kán. 817 CCEO resp. kán. 1057 CIC/1983, ktorý zákonodarca umiestnil medzi vstupné kánony, aby tak zdôraznil jeho dôležitosť.

Nasledujúce kánony obsahujú iba tie normy kódexu, ktoré sa dotýkajú *defektov súhlasu a omylov* s tým spojených.

1. *Defekt súhlasu z dôvodu psychickej alebo psychologickej neschopnosti* (kán. 818 CCEO; resp. kán. 1095 CIC/1983). V tomto predpise zákonodarca ustanovuje trojitú neschopnosť vyjadriť manželský súhlas. Sláviť manželstvo sú neschopní tí:

- ktorým chýba dostačujúce používanie rozumu,
- ktorí majú vážny nedostatok rozoznávacieho úsudku,
- ktorí z dôvodov psychickej prirodzenosti nedokážu vziať na seba podstatné manželské záväzky.⁷⁴

⁷¹ GROCHOLEWSKI, *Teologické základy manželstva...*, s. 179–180; porovnaj LLOBELL, Joaquín, *La pastoralità del complesso processo canonico matrimoniale: Suggestimenti per renderlo più facile e tempestivo*, in: *Misericordia e Diritto nel matrimonio*, SUBSIDIA CANONICA 13, Roma, 2014, s. 153–160.

⁷² Porovnaj POMPEDDA, *Chápanie kánona 1095...*, s. 93.

⁷³ Porovnaj FILO, Vladimír, *Omyl týkajúci sa jednoty, nerozlučiteľnosti, alebo sviatostnej hodnosti manželstva v zmysle kán. 1099 CIC*, in: *Ius et Iustitia, Acta IV Symposii iuris canonici anni 1994*, Spišské Podhradie, 1995, s. 165–186.

⁷⁴ Porovnaj POMPEDDA, *Chápanie kánona 1095...*, s. 95–118.

2. *Defekt súhlasu z dôvodu omylu* (kán. 820, 822 CCEO; resp. kán. 1097, 1099 CIC/1983). Jedná sa o mylne poznanie manželstva ako právneho úkonu.⁷⁵

3. *Defekt súhlasu z dôvodu podvodu* (kán. 821 CCEO; resp. kán. 1098 CIC/1983). Ide o úmyselné zlomyseľné konanie podvodníka, ktorý o sebe vytvára falošnú predstavu, za účelom dosiahnutia manželstva.⁷⁶

4. *Defekt súhlasu z dôvodu simulácii manželského súhlasu* (kán. 824 CCEO; resp. kán. 1101 CIC/1983). Pri odovzdávaní manželského súhlasu vnútorné postavenie nupturienta nekorešponduje s jeho vonkajšou pozíciou.⁷⁷

5. *Defekt súhlasu z dôvodu nátlaku alebo veľkého strachu* (kán. 825 CCEO; resp. kán. 1103 CIC/1983). Je to nútenie k sláveniu manželstva, alebo nútenie k sláveniu manželstva s inou osobou ako si nupturient vybral. Môže byť fyzického, morálneho charakteru, najmä pomocou vzbudzovanie strachu, a od ktorého sa môže oslobodiť len tým, že bude sláviť manželstvo.⁷⁸

Ako sme už vyššie uviedli, manželský súhlas ako úkon vôle, ktorým sa muž a žena vzájomne sebe dávajú a prijímajú, aby ustanovili platné manželstvo, je neodvolateľný (kán. 817 § 1 CCEO).⁷⁹ Súhlas legitímne vyjadrený platí a nemôže prestať vôľou strán; počiatočný súhlas platne daný, slobodný od akejkoľvek vady a defektu, je sám o sebe jedinečným aktom, dokonale zavŕšený a úplný, z čoho pramení puto nerozlučiteľnosti; preto sa následne neobnovuje; z toho vyplýva, že platné manželstvo vo svojej právnej realite vzniká počiatočným súhlasom.

Môže sa však stať, že manželstvo je neplatné pre nejakú zneplatňujúcu prekážku alebo pre nedostatok formy slávania, ktorú predpisuje právo.

Predpis kán. 827 CCEO resp. kán. 1107 CIC/1983 stanovuje predpoklad trvania manželského súhlasu, hoci manželstvo bolo pre prekážku, alebo pre nedostatok formy slávania neplatné. Súhlas, raz platne daný, je považovaný za trvajúci ako stav vôle, kým sa s istotou nepotvrdí jeho odvolanie pozitívnym úkonom vôle. Ide o prezumpciu práva, ktoré pripúšťa možnosť opaku.

⁷⁵ Porovnaj FILO, Vladimír, *Omyl týkajúci sa jednoty, nerozlučiteľnosti, alebo sviatostnej hodnosti...*, s. 167.

⁷⁶ GEROSA, *Právo Cirkvi*, s. 240.

⁷⁷ ČITBAJ, *Manželstvo v katolíckom kánonickom práve...*, s. 245.

⁷⁸ *Ibid.*, s. 247.

⁷⁹ Porovnaj SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 178.

Prezumpcia kán. 827 CCEO ide v línii s normou kán. 823 CCEO resp. kán. 1100 CIC/1983 vo veci omylu ohľadom platnosti manželstva, podľa ktorej „poznatie alebo mienka ohľadom nulity manželstva nevylučuje nevyhnutne manželský súhlas“. Táto prezumpcia sa uplatňuje osobitným spôsobom pri sanácii neplatného manželstva (kán. 848–852 CCEO resp. kán. 1161–1165 CIC/1983), kde sa nežiada obnovenie súhlasu, ktorý bol daný na počiatku, pokiaľ nebol medzičasom odvolaný.⁸⁰

Záver

V predloženej štúdií sme sa pokúsili predstaviť pojem a pôvod manželstva a zároveň sme poukázali na teologický základ manželstva. Predstavili sme potrebu nových pastoračných prístupov pri príprave na slávenie platného manželstva.

Nakoľko manželský súhlas je nosným pilierom samotného manželstva, demonštrovali sme aj centrálnosť manželského súhlasu v náuke Katolíckej cirkvi o manželstve, keďže manželský súhlas je veličinou, ktorá determinuje platnosť či neplatnosť manželstva. Bez poznania týchto determinantov nemožno uskutočniť primeranú interpretáciu záväznej kánonickej normy. Je potrebné, aby sme sa vyhli mylným postojom voči manželstvu, lebo manželstvo je realitou Cirkvi a nie osobnou záležitosťou manželov. Logickou je aj požiadavka práva ohľadne manželského súhlasu; a skutočnosť, aby sa manželstvo sláвило v cirkevnom spoločenstve tak, ako to stanovuje Cirkev.

⁸⁰ Porovnaj POMPEDDA, *Chápanie kánona 1095...*, s. 115; porovnaj SALACHAS, *Il sacramento del matrimonio...*, s. 178.

Resumé

V predloženej štúdií sme predstavili spojitost' kánonického manželského práva s biblistikou, dogmatikou, morálnou teológiou a pastoračnou činnosťou Cirkvi. Poukázali sme na manželský súhlas, ktorý sa radí k najdôležitejším inštitútom kánonického manželského práva. V skratke sme predstavili aj vady manželského súhlasu.

Summary

Marital Consent and Current Challenges

In this paper, we presented the connection between canon matrimonial law and biblical studies, dogmatic, moral theology, and pastoral activity in the Church. We pointed to marital consent, which is at the heart of the canonical rules on marriage. In short, we also introduced the defects of marital consent.

Kľúčové slová: manželstvo, manželský súhlas, Cirkev, pápež, kánonické právo

Keywords: marriage, marital consent, Church, pope, canon law

Autor

ICDr. Jurij Popovič sa narodil 16. 12. 1969 v Oleneve na Ukrajine (bývalej Podkarpatskej Rusi). Po absolvovaní štúdia teológie v Prešove v rokoch 1991–1996 bol vysvätený na kňaza a pokračoval v postgraduálnom štúdiu v Ríme na Pápežskom Východnom inštitúte (PIO), v odbore kánonické právo. Po absolvovaní licenciátneho štúdia v rokoch 1996–1998 na PIO získal akademický titul ICLic. V rokoch 2010–2015 absolvoval doktorandské štúdium na Katolíckej univerzite Jana Pavla II. v Lubline a získal akademický titul ICDr. V rokoch 2003–2006 pracoval ako odborný asistent na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. V rokoch 2003–2007 pôsobil ako sudca diecézneho súdu v Prešove. V rokoch 2007–2008 pracoval ako súdny vikár cirkevného súdu Prešovskej eparchie v Prešove a v rokoch 2008–2019 ako súdny vikár Metropolitného tribunálu Prešovskej metropolie. V súčasnosti na tomto súde pôsobí ako sudca a od 1. októbra 2019 aj ako odborný asistent na Katedre systematickej teológie Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Odborne sa venuje cirkevnému kánonickému právu, konfesnému právu a rímskemu právu.

Author

ICDr. Jurij Popovič was born on 16th December 1969 in Olenevo, Ukraine (formerly Carpathian Ruthenia). After studying theology in Prešov (Slovakia) in 1991–1996, he was ordained a priest and continued his postgraduate canon law studies in Rome at the Pontifical Eastern Institute (PIO). He obtained the licentiate degree and the academic title ICLic. after further studies from 1996 to 1998. In 2010–2015 he completed his doctoral studies at the Catholic University of John Paul II in Lublin (Poland) and obtained the academic title ICDr. In the years 2003–2006 he worked as a senior lecturer at the Greek Catholic Theological Faculty at the University of Prešov. In 2003–2007 he worked as a judge of the diocesan court in Prešov. In 2007–2008 he was the judicial vicar of the ecclesiastical court of the Prešov Eparchy and from 2008 to 2019 the judicial vicar of the Metropolitan Tribunal of the Prešov Metropolis, currently he works as a judge of the ecclesiastical court there. Since 1st October 2019, he is a senior lecturer at the Department of Systematic Theology of the Greek Catholic Theological Faculty of the University of Prešov. He specializes in canon law, religion law and Roman law.

ICDr. Jurij Popovič, PhD.

Prešovská univerzita v Prešove
Gréckokatolícka teologická fakulta
Katedra systematickej teológie
Ulica biskupa Gajdiča 2
080 01 Prešov
Slovensko
e-mail: jurij.popovic@unipo.sk